

निर्धार वार्षिकांक

सत्र २०२१-२०२२

बॅकवर्ड क्लास युथ रिलिफ कमिटी नागपूर द्वारा संचालित

भिवापूर महाविद्यालय, भिवापूर

Accredited with Grade `B' (CGPA-2-54) by NAAC, Bengaluru

Our Inspiration

Hon. Late Shri Bhausaheb Mulak
Ex. Minister, Maharashtra State
Ex. Mayor-NMC, Founder Chairman
Backward Class Youth Relief Committee &
Bhausaheb Mulak Charitable Trust, Nagpur

Hon. Smt. Sumanmala B. Mulak
Chairperson,
Backward Class Youth Relief Committee &
Bhausaheb Mulak Charitable Trust, Nagpur

Founder's Message

This is an age of Modern Science and Technology where Artificial Intelligence rules and much more to do with Digital Data and Technological Sciences. With these in the forefront of our growth, we are bound to join the bandwagon of Developed Nations with the Human Resources we are blessed with. We do believe in the worth of our previous generations who have instilled in us the virtue of honesty, truthfulness and service to the society. We, at our Institution, aim at the holistic development of an individual by providing quality education, technical know-how, personality traits and leadership qualities to be ready for life.

The Leader

Hon. Shri Rajendra B. Mulak
Ex. Minister of State, (Govt. of Maharashtra)
Finance & Planning, Energy, Water Resources,
Parliamentary Affairs & Excise
Hon. Secretary, B.C.Y.R.C and B.M.C.T

Hon. Smt. Prerna B. Mulak
Managing Director,
B.C.Y.R.C. & B.M.C.T.,
Nagpur

An introduction to BCYRC

Backward Class Youth Relief Committee was founded in 1974 with the primary objective of the holistic development of students belonging to Backward Class in Rural Areas. Founded by Late Shri. Bhausaheb Mulak, Former Minister, Government of Maharashtra, Ex-Mayor of Nagpur Municipal Corporation. He was a phenomenon with noble convictions. This Organization has grown by leaps and bounds. Shri Rajendra Mulak, Former Minister of State (Government of Maharashtra) and the Secretary of B.C.Y.R.C, is an enterprising, dynamic and innovative personality. He is the catalytic force behind the progress of our Organization and is a youth Icon to reckon with.

Hon. Yashraj R. Mulak
Treasurer, B.C.Y.R.C and B.M.C.T
Nagpur

Shri Padmakar Agrawal
Member of
College Development Committee
Bhiwapur Mahavidyalaya, Bhiwapur

Dr. Jobi George
Principal
Bhiwapur Mahavidyalaya
Bhiwapur

महाविद्यालयाविषयी थोडेसे.....

आमच्या सर्व संस्थेचे संस्थापक, प्रवर्तक व आधारस्तंभ शिक्षणमहर्षी माननीय स्व. श्री. भाऊसाहेब मुळक आहेत. मा. भाऊसाहेबांनी ग्रामीण भागातील जनतेचे आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक शैक्षणिक व राजकीय जीवन जवळून तर बघितलेच पण त्या जीवनाचा त्यांनी स्वतः अनुभव घेतला. त्यांचे व्यक्तिमत्व म्हणजे ग्रामीण व नागरी जीवनाचे एक सुसंगत एकजिनसी आणि रसाळ मिश्रण होय. मा. भाऊसाहेबांनी मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक व सर्वांगीण उत्थानाकरिता सन 1974 मध्ये 'बॅकवर्ड क्लॉस युथ रिलीफ कमेटी' ह्या संस्थेची नागपूर येथे स्थापना केली. महाराष्ट्राचे दिवंगत नेते व मुख्यमंत्री श्री. मा.सा. उर्फ दादासाहेब कन्नमवार हे गरीब घराण्यात जन्मलेले पण राजकारणात उत्तुंग शिखर गाढलेले वैदर्भीय नेते हे मा. भाऊसाहेबांचे प्रेरणास्थान व राजकीय गुरु होते.

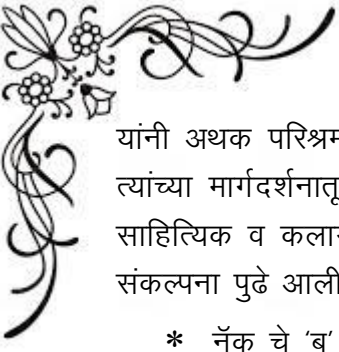
माननीय स्व. श्री. भाऊसाहेब मुळक यांनी स्वतःला शैक्षणिक चळवळीसाठी वाहून घेतले आहे. व्यावसायिक शिक्षणाची गरज लक्षात घेऊन कर्मवीर दादासाहेब कन्नमवार अभियांत्रिकी महाविद्यालय, 1983 साली नागपूर पॉनीटेक्निक व 1989 मध्ये आयुर्वेद महाविद्यालय ह्या संस्थांची नागपूर येथे स्थापन केली. ह्या नामवंत संस्थेत तांत्रिक व वैद्यकीय महाविद्यालयीन उच्च शिक्षणाचा लाभ विदर्भातीलच नव्हे तर पूर्ण देशातील विद्यार्थी घेत आहेत. त्यांनी कोट्यावधी रुपये खर्च करून ह्या संस्थांच्या भव्य, वास्तू, प्रांगणे, मुलामुलींची वसतीगृहे, ग्रंथालये, क्रीडांगणे, व अद्यावत उपकरणांनी सज्ज प्रयोगशाळा उभारलेल्या आहेत. ही सर्व महाविद्यालये उच्च शिक्षाविभूषित प्राध्यापकांनी युक्त आहेत. संस्थेच्या आयुर्वेद महाविद्यालयात रुग्णांकरिता आंतरविभाग व बाह्य विभाग असून गरीब मागासवर्गीय जनता ह्या दवाखान्यात विनामूल्य लाभ घेत आहेत.

वरील महाविद्यालयीन संस्थांचे कार्य लक्षात घेऊन बॅकवर्ड क्लास युथ रिलिफ कमेटी, नागपूर ह्या शैक्षणिक संस्थेला महाराष्ट्र शासनाने ग्रामीण भागात उच्च शिक्षणाचा प्रसार व प्रचार करण्याकरिता प्रात्साहित केलेले आहे. आपल्या उमरेड ह्या जुन्या निर्वाचन क्षेत्रातील जनतेचे ऋण फेडण्याच्या दृष्टीने व विशेषतः ह्या विभागातील मान्यवरांच्या विनंतीनुसार संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष माननीय भाऊसाहेब मुळक यांनी भिवापूर ह्या ग्रामीण भागात सन 1990 साली भिवापूर महाविद्यालय भिवापूर स्थापन केले. भिवापूर, क्षेत्रातील कमकुवत मागासवर्गीय व होतकरु विद्यार्थी कला, वाणिज्य व विज्ञान शाखांमध्ये महाविद्यालयीन उच्च शिक्षणाचा लाभ घेत आहेत. विद्यार्थ्यांना सर्व शैक्षणिक सवलती उपलब्ध असून विशेषतः पूर्ण वर्गाकरिता विद्यार्थ्यांना पुस्तके देण्याची व्यवस्था केलेली आहे. सन 1995-96 सत्रापासून महाविद्यालयाचे वर्ग संस्थेचा नवीन इमारतीत भरत आहेत. महाविद्यालयाची शैक्षणिक सोईंनी उपयुक्त अशा भव्य वास्तूची निर्मिती प्रगती पथावर आहे. महाविद्यालयाच्या भव्य प्रांगणात मुलामुलींची वसतीगृहे, कर्मचाऱ्यांकरिता निवासस्थाने, अद्यावत प्रयोगशाळा, क्रीडांगणे व भव्य ग्रंथालयांची बांधणी करण्याचा संस्थेचा संकल्प असून अनेक संकल्प प्रत्यक्षात पूर्ण होत आहेत.

मा. स्व. श्री. भाऊसाहेब मुळक यांनी उमरेड निर्वाचन क्षेत्रातील जनतेचे महाराष्ट्र विधानसभेवर प्रतिनिधीत्व करून शासनात मंत्रीपद भुषविले हे सर्वांना माहीतच आहे. बॅकवर्ड क्लास युथ रिलिफ कमेटीच्या माध्यमातून ह्या ग्रामीण भागातील जनतेचे ऋण फेडण्याच्या दृष्टीने पालील योजना आखलेल्या आहेत. भाऊसाहेबांनी योजलेल्या प्रकल्पांना पूर्णत्वास नेण्यास व संस्थेच्या विकासासाठी त्यांचे चिरंजीव मा. राजेंद्रजी मुळक उर्फ बाबासाहेब (माजी राज्यमंत्री) सातत्याने प्रयत्नात असतात.

त्यांच्या तडफदार व कार्यप्रवण शैलीमुळेच संस्थांची दिवसेंदिवस भरभराट होत आहे हे लक्षात घ्यावेच लागते. संस्थेचे माननीय सचिव माजी मंत्री श्री. राजेंद्र मुळक साहेब यांनी संस्थेच्या शिक्षण वृक्षाला एक नवीन पालवी दिली. खेड्यातील तरुण हा स्वबळावर खंबीरणे उभा असला पाहिजे यासाठी माननीय माजी राज्य मंत्री राजेंद्र मुळक साहेब

यांनी अथक परिश्रमातून महाविद्यालीयाच्या शैक्षणिक बाबींकडे लक्ष पुरविले व वेळोवेळी मार्गदर्शन व सहकार्य केले. त्यांच्या मार्गदर्शनातूनच भिवापूर महाविद्यालीयाचा 'निर्धार' पक्का झाला. महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या अंगी असलेले साहित्यिक व कलागुण स्पष्ट व्हावे व विद्यार्थ्यांमध्ये लेखनाच्या संदर्भात नवा जोश निर्माण व्हावा म्हणून 'निर्धार' ची संकल्पना पुढे आली. वाचकांना हा महाविद्यालयीन 'निर्धार' प्रचंड आवडेल अशी अपेक्षा आहे.

- * नॅक चे 'ब' श्रेणीत मुल्यांकन.
- * ग्रामीण भागातील सुशिक्षित महिलांना रोजगाराची संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी यथायोग्य सहकार्य.
- * ग्रामीण भागात महिला गृहउद्योग व शिवणकला शिकण्यासाठी आर्थिक सहाय्य देण्याची योजना.
- * राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत विविध कार्यक्रम राबविल्या जात आहेत. या योजनेत सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना विद्यापीठ परीक्षेसाठी प्रोत्साहन गुण दिले जातात तसेच आंतर महाविद्यालयीन खेळ/ क्रीडा स्पर्धात भाग घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन गुण दिले जातात.
- * महाविद्यालय परिसरात सामान्य जनतेच्या उपयोगासाठी भव्य सभागृह बांधण्याचा मानस आहे.
- * भिवापूर महाविद्यालयात अर्थशास्त्र, समाजशास्त्र, राज्यशास्त्र, इ. विषयांचे पदव्युत्तर अभ्यासक्रम (एम.ए) सुरु आहेत.
- * भिवापूर महाविद्यालयात बी.लिब., एम.कॉम., एम.बी.ए., एम.एस.सी व विविध व्यावसायिक अभ्यासक्रम सुरु करण्याचा विचार आहे. शहरी विद्यार्थ्यांप्रमाणेच ग्रामीण विद्यार्थ्यांना सर्वांगीण विकासाचे शिक्षण उपलब्ध व्हावे म्हणून संस्था प्रयत्नांची पराकाष्ठा करित आहे.
- * आंतरराष्ट्रीय स्तराचा तरंग तलाव उपलब्ध आहे. आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेचे आयोजन करण्याचा संस्थेचा मानस आहे.
- * भव्य जिम्नॅस्टिकची सोय उपलब्ध आहे.
- * इनडोअर स्टेडीयम व भव्य क्रीडांगण उपलब्ध आहे.
- * मुलींसाठी स्वतंत्र वसतीगृहाची सोय.
- * महिला अध्ययन व सेवा केंद्र उपलब्ध आहे.
- * एन.सी.सी. पथक कार्यरत आहे.
- * मुलींकरीता निःशुल्क ज्युडो कराटे प्रशिक्षण सुरु आहे.
- * मुलींकरीता निःशुल्क फॅशन डिझाईनिंग अभ्यासक्रम उपलब्ध आहे.
- * स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र स्थापन करण्यात आलेले आहे.
- * रोजगाराच्या संधीसाठी महाविद्यालयात मुलाखतीचे आयोजन केले जाते.
- * संगणक व इंटरनेट प्रशिक्षणाची सुविधा उपलब्ध आहे.
- * संस्थेतर्फे के.डी.के. इंटरनॅशनल स्कूलची प्रगतीकडे वाटचाल सुरु आहे .
- * Bachelor of Vocational (B.Voc.)या व्यावसायिक रोजगाराभिमुख पदवीचे अभ्यासक्रम सुरु आहे.

डॉ. जोबी जॉर्ज
प्राचार्य,

भिवापूर महाविद्यालय, भिवापूर

संपादकीय

भिवापूर महाविद्यालय भिवापूर या ग्रामीण भागातील 'निर्धार' हा वार्षिकांक वाचकांच्या हातात देतांना अतिशय आनंद होत आहे. या आधीच्या वार्षिकांकची प्रशंसा झाल्यामुळे हा वार्षिकांक फुलेल, बहरेल व फळास येईल यात शंका नाही. भिवापूर सारख्या ग्रामीण भागात असणारे महाविद्यालय व महाविद्यालयात शिक्षण घेणारे विद्यार्थी यांच्यात कल्पना, स्फूर्ती, प्रेरणा व प्रतिभेचे सहज सुंदर रूप या वार्षिकांकात सादर झाले आहे.

यशस्वीतेसाठी आमचे महाविद्यालयीन विश्वच प्रेरक ठरते. त्या दृष्टीने विद्यार्थ्यांमध्ये लेखन शैलीचा विकास होऊन समाजाप्रती असलेल्या ऋणानुबंधाची जाणीव या निमित्ताने करून देण्याच्या दृष्टिकोणातून निर्धार या वार्षिकांकाची संधी आम्हाला मिळाली.

संस्थाचालक स्व. श्री. मा. भाऊसाहेब मुळक यांच्या प्रेरणेतून, संस्थेचे सचिव माजी मंत्री ना. राजेंद्रबाबु मुळक यांचे प्रोत्साहन व महाविद्यालयाचे कर्तबगार प्राचार्य डॉ. जोबी जॉर्ज यांच्या प्रयत्नांनी पदवी (बी.एस.सी) विज्ञान शाखेची सोय तालुका स्तरावर या महाविद्यालयात झाली आहे. त्यामुळे कनिष्ठ शाखेपासून तर पदवीपर्यंत कला, वाणिज्य व विज्ञान शाखा व पदव्युत्तर (अर्थशास्त्र, समाजशास्त्र, राज्यशास्त्र) या शिक्षणाची सोय विद्यार्थ्यांना मिळाली आहे. संस्थेचे सचिव, माजी मंत्री मा. राजेंद्रबाबु मुळक यांनी ग्रामीण भागाशी जवळीक साधून समाजाची सेवा करण्याचा मार्ग पत्करला आहे. ऋण कधीच विसरता येत नाही.

महाविद्यालयाने या भागात अन्यत्र कोठेही नसलेला बी.होक.(फुड प्रोसेसिंग, बिल्डींग टेक्नालॉजी, सॉफ्टवेअर डेव्हलपमेंट आणि हॉर्डवेअर डेव्हलपमेंट) या पदवी व्यावसायिक अभ्यासक्रमाची संधी विद्यार्थ्यांना प्राप्त झाल्यामुळे अनेक विद्यार्थी रोजगाराभिमुख व्यावसायिक अभ्यासक्रमाची पदवी घेत आहेत. ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांसाठी कनिष्ठ शाखेपासून तर पदवीपर्यंत कला, वाणिज्य व विज्ञान शाखा व पदव्युत्तर शिक्षणाची सोय झाल्यामुळे या परिसरातील विद्यार्थ्यांना 'जो जे वांचिल तो ते लाहो' या संत ज्ञानेश्वरांच्या पसायदानातील उक्तीप्रमाणे वर्ग 11वी ते पदवी कला, वाणिज्य, विज्ञान, बी.होक व एम.ए. पर्यंतच्या विद्यार्थ्यांनी शिक्षणाचा हवा तो मार्ग पत्करावा व या सुवर्णसंधीचा लाभ घ्यावा हे आव्हान स्विकारून हजारो विद्यार्थी ज्ञानार्जन करून बाहेर पडत आहेत.

साहित्यिक व रसिकांच्या मधला दुवा साधून आम्ही 'निर्धार' रसिकार्पण करीत आहोत. महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची साहित्य सृजन निर्धारच्या माध्यमातून साकर होतांना अंकातील सर्वच लेखनाशी आम्ही सहमत आहोत असे नाही. तसेच या वार्षिकांकात समाविष्ट झालेले साहित्य ही विद्यार्थ्यांची स्वतःची व संकलित केलेली लेखनकृती आहे असे गृहीत धरून त्यांच्या साहित्याला स्थान दिले आहे. मागील अंकाप्रमाणे हा ही अंक सर्वांना आवडावा अशी अपेक्षा.

वार्षिकांकातर्फे सर्वांना शुभकामना!

संपादक (मराठी)

डॉ. मधुकर नंदनवार

मुखपृष्ठकार

कु. रितेश कालरकर(बी. होक.)

संपादक (इंग्रजी)

प्रा. सोमेश्वर वासेकर

(या अंकातील सर्वच लेखांशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.)

बॅकवर्ड क्लास युथ रिलीफ कमिटी, नागपूर

र. नं. महा. 152/74 नागपूर

कार्यकारी मंडळ

१. सौ. सुमनमाला भाऊसाहेब मुळक	—	अध्यक्षा
२. श्री. वामनराव गोविंदराव मुळक	—	उपाध्यक्ष
३. श्री. राजेंद्र भाऊसाहेब मुळक	—	सचिव
४. श्रीमती श्रीलेखा राजन लांजेकर	—	सहसचिव
५. श्री. यशराज राजेंद्र मुळक	—	कोषाध्यक्ष
६. श्री. दिलीप कृष्णराव महाडीक	—	सदस्य
७. श्रीमती पद्मजाताई शाम दांडगे पाटील	—	सदस्य

भिवापूर महाविद्यालय भिवापूर, जि. नागपूर
दूरध्वनी क्र. 232349 (एस. टी. डी. 07106)

महाविद्यालय विकास समिती- 2021-22

१. सौ. सुमनमाला भाऊसाहेब मुळक	—	अध्यक्षा
२. श्री. राजेंद्र भाऊसाहेब मुळक	—	सचिव
३. डॉ. सुनिल कृष्णराव शिंदे	—	विभागप्रमुख
४. डॉ. मोतीराज रामदास चव्हाण	—	प्राध्यापक प्रतिनिधी
५. डॉ. अनिता विवेक महावादीवार	—	प्राध्यापक प्रतिनिधी
६. प्रा. राजश्री ओ.पी.	—	प्राध्यापक प्रतिनिधी
७. श्री. संजय चंद्रभान मेश्राम	—	अध्यापकेत्तर कर्मचारी
८. श्री. पद्माकर के. अग्रवाल	—	स्थानिक सदस्य
९. श्री. दिलीप मोतीलाल गुप्ता	—	स्थानिक सदस्य
१०. श्री. सुधिर वावरे (माजी विद्यार्थी)	—	स्थानिक सदस्य
११. डॉ. मंगेश वसंतराव कडू	—	समन्वयक (नॅक)
१२. प्राचार्य डॉ. जोबी जॉर्ज	—	सदस्य सचिव तथा प्राचार्य

भिवापूर महाविद्यालय भिवापूर

महाविद्यालय प्रतिनिधी मंडळ

१. प्राचार्य डॉ. जोबी जॉर्ज	—	अध्यक्ष
२. डॉ. सुनिल कृ. शिंदे	—	प्रभारी प्राध्यापक
३. डॉ. अनिता महावादीवार	—	विद्यार्थी परिषद प्रभारी
४. प्रा. सोमेश्वर वासेकर	—	सांस्कृतिक विभाग प्रतिनिधी
५. डॉ. आदित्य सारवे	—	क्रीडा विभागप्रमुख

वार्षिकांक समिती

१. प्राचार्य डॉ. जोबी जॉर्ज	—	अध्यक्ष
२. डॉ. मधुकर वि. नंदनवार	—	समिती सचिव
३. प्रा. सोमेश्वर वासेकर	—	सदस्य
४. प्रा. ज्योती बान्ते	—	सदस्य

भिवापूर महाविद्यालय भिवापूर

प्राध्यापक वृंद (वरिष्ठ विभाग) कला

१. डॉ. जोबी जॉर्ज	प्राचार्य (इंग्रजी)
२. डॉ. सुनिल कृ. शिंदे	सहयोगी प्राध्यापक (अर्थशास्त्र)
३. डॉ. मंगेश व. कडू	सहाय्यक प्राध्यापक (राज्यशास्त्र)
४. डॉ. मोतीराजरा रा. चव्हाण	सहाय्यक प्राध्यापक (इतिहास)
५. डॉ. मधुकर वि. नंदनवार	सहयोगी प्राध्यापक (मराठी)
६. डॉ. विजय शं. दिघोरे	सहाय्यक प्राध्यापक (समाजशास्त्र)
७. डॉ. राहिल कुरैशी	सहाय्यक प्राध्यापक (इंग्रजी)
८. प्रा. सोमेश्वर वासेकर	सहाय्यक प्राध्यापक (इंग्रजी)
९. डॉ. आदित्य सारवे	सहाय्यक प्राध्यापक (शारीरिकशिक्षण)
१०. डॉ. राजश्री ओ. पी.	सहाय्यक प्राध्यापिका (ग्रंथालय)
११. डॉ. विनिता विरगंधम	सहाय्यक प्राध्यापिका (इंग्रजी)

प्राध्यापक वृंद (वरिष्ठ विभाग) वाणिज्य

१. डॉ. अनिता वि. महावादिवार	सहाय्यक प्राध्यापिका (वाणिज्य)
२. डॉ.राजेश सं. बहुरूपी	सहाय्यक प्राध्यापक (वाणिज्य)

प्राध्यापक वृंद (वरिष्ठ विभाग) विज्ञान

१. डॉ. योगेश मोरे	सहाय्यक प्राध्यापक (भौतिकशास्त्र)
२. डॉ. अश्विनी कडू	सहाय्यक प्राध्यापिका (रसायनशास्त्र)
३. प्रा. अमित ठाकरे	सहाय्यक प्राध्यापक (प्राणीशास्त्र)
४. डॉ. रविकांत मिश्रा	सहाय्यक प्राध्यापक (गणित)
५. प्रा. दर्शना धमदर	सहाय्यक प्राध्यापिका (वनस्पतीशास्त्र)

प्राध्यापक वृंद (कनिष्ठ विभाग)

१. प्रा. उषा ना. चुन्हे	(मराठी, समाजशास्त्र)
२. डॉ. वैशाली प्र. रहाटे	(इंग्रजी, अर्थशास्त्र)
३. प्रा. सागर यादव	(विज्ञान)
४. प्रा. ज्योती बान्ते	(मराठी)
५. प्रा. चेतना ठाकरे	(वाणिज्य)

शिक्षकेत्तर कर्मचारी वृंद

1. श्री. संजय चं. मेश्राम	—	वरिष्ठ लिपीक
2. श्री. अमोल वि. भगत	—	कनिष्ठ लिपीक
3. श्री. शंकर को. फेंडर	—	शिपाई
4. श्री. रत्नाकर रा. कन्नाके	—	शिपाई
5. श्री. गुलाब र. गेडेकर	—	ग्रंथालय परिचर
6. श्रीमती. सविता म. झोडापे	—	शिपाई
7. कु. हर्षलता सु. बोडे	—	प्रयोगशाळा सहाय्यक
8. श्रीमती दिपीका वा. पारवे	—	प्रयोगशाळा सहाय्यक
9. श्री. गणेश अ. शहाणे	—	प्रयोगशाळा परिचर
10. कु. जीजाबाई न. पराते	—	प्रयोगशाळा परिचर
11. श्री. खुशवंत गो. दमके	—	प्रयोगशाळा परिचर
12. सागर शं. फेंडर	—	प्रयोगशाळा परिचर

आई

आई, हजार जन्म घेतले तरी
एका जन्माचे ऋण फिटणार नाही.
आई, लाख चुका होतील मजकडून
तुझं समजावनं मिटणार नाही.

आई, तुझ्या रागवण्यातही अनुभवलाय
वेगळाच गोडवा, तुझ्या मायेच्या
नित्य नव्या सणात,
फिका पडतो, दसरा नी पाडवा.

आई, म्हणजे मंदिराचा उंच कळस

आई, म्हणजे अंगणातील पवित्र तुळस.

आई, म्हणजे भजनात गुणगुणावी अशी संतवाणी

आई, म्हणजे वाळवंटात प्यावे असे थंड पाणी.

आई, एकमेव स्त्री

जी माझा चेहरा बघायच्या

आधीपासून माझ्यावर प्रेम करते,

आई, किती ते तुझं, निस्वार्थ प्रेम
हृदयाच्या किती कप्प्यात साठवू मी,
कितीदा नव्या हृदयाचा संदेश
देवाकडे क्षणाक्षणाला पाठवू मी
देवाकडे एकच मागणे, भरपूर
आयुष्य लाभो माझ्या आईला, माझ्या प्रत्येक
जन्मी तिचाच गर्भ दे मजला.

मायेनं विसावा देणारी 'सावली' म्हणजे आई

आई माझी मांगल्याची मूर्ती,

चारी दिशांनी पसरली तिचि कीर्ती

देव जाऊ शकत नाही प्रत्येक दारी,

म्हणून देवाने आई निर्मीली प्रत्येक घरी
हृदयात कोरुन ठेवावा असा एकच शब्द आई
तिच्या शिवाय दुनियेत आपले अस्तित्वच नाही
आई, म्हणजे आरतीत वाजवावी अशी लयबध्द टाळी
आई, म्हणजे वेदनेनंतरची सर्वात पहिली आरोळी...

प्रिय बाबा

विचार तू, आकार तू, घराचा तू स्तंभ आणि
आम्हा सर्वांचा आधार तू, विचारानं सुंदर तू
कर्तुत्वाने पुरंदर तू, आई जर का देव्हारा
तर घरातलं मंदिर तू, निर्णयाने खंबीरा तू
आई जर मिठाई असेल, तर गोड अशी खीर तू
मायेचा सागर तू, संस्कारचं घर तू
काळजी असे आमची नेहमी, आमच्यासाठी तत्पर तू
आमचा आनंद तू, आनंदाचे कारण तू
तू घराचं मांगल्य, संयमाच उदाहरण तू

दिव्या सिध्दार्थ सवाईमूल
बी.ए. व्दितीय वर्ष

सुनिता माहारवाडे
बी.ए. व्दितीय वर्ष

जीवन

कवीता लिहीतोय मी, शब्दांला शब्द जोडतेय
 हीच कवीता व्यक्ती जिवनाला, आधारलेली असतेय
 सत्य काय? असत्य काय?, त्याच्या व्यक्तीत्वावरुन घडतेय
 किती काय करावे या जगामध्ये, हे फक्त माणसालाच कळतेय
 कवीता लिहीतोय मी, शब्दांला शब्द जोडतेय
 कष्टांची भाकर कांदयाची चटनी, मनाला आनंद देतेय
 हे खाऊन मन प्रसन्न होतेय, फुललेलं फुल आनंदाने बागडतेय
 हेच जिवनाचे सत्य आत्मेला, सुख प्राप्त होऊन मिळतेय
 कवीता लिहीतोय मी, शब्दाला शब्द जोडतेय
 नव-नवीन स्वप्न साकरलेली, रंगात-रंग भरुनी बहरलेली
 शेतकरी, शिक्षक, डॉक्टर बनावे, देशाला अंधाराकडून उजेडाकडे न्यावे
 तेजोमय सूर्य असावे, ह्याच जिवनाला सार्थकी करावे
 अशीच असते कवीता व्यक्तीच्या, जिवनाला प्रकाशीत करते.
 मी कवीयीत्री कवीता शब्दांत मांडते.

दिव्या सिध्दार्थ सवाईमूल
 बी.ए. व्दितीय

संथ निळे पाणी

संथ निळे पाणी, वर सुक्राचा तारा
 कुरळया लहंरीमधुनी, शिळ घालतो वारा
 दुर कमान पुलाची, एकलीच अंधारी
 थरथरत्या पाण्याला कसले गुपीत विचारी
 भरुन काजव्याने हा, चमके पिपळ सारा
 स्मित घेऊन तेथे, अवचित थबके वारा
 किरकिर रात किडयांची, निरवतेस किनारी
 ओढ लागुनी छाया, थरथरते अंधारी
 मध्येच क्षितीजावरुनी, विज चकाकुन जाई
 अन ध्यानस्थ गिरी ही, उघडुनी लोचन पाही
 हळुच चांदणे ओले, थिबके पानावरुनी
 कसला क्षण सोनेरी, उमले प्राणामधुनी
 संथ निळे हे पाणी, वर शुक्राचा तारा
 दरवळला गंधाने, मनोमनाचा गाभारा.

कु.काजल डोंगरवार

बी.एस.सी. व्दितीय वर्ष

स्त्री भ्रूण हत्या

स्त्री भ्रूण असते साऱ्या मानव जातीची आई
 का तिला गर्भातच मारण्याची करता घाई
 मुलगी झाली म्हणुन कसला करताय खेद
 आता आपण मिटवुया हा भेद
 स्त्री आहे त्यागाचे स्वरुप
 का नष्ट करता तिचे अस्तित्वाच रुप
 नफा बाळगू भेदभाव मुलगा-मुलगी आपल्या मानी
 होता गर्भ निदान करुन पापाचे धनी
 आजच्या घडीला नका लेखु मुलीला कमी
 यशाची षिखरे गाठतात मुलगा मुलगी दोन्ही

प्रिया चौधरी
 बी.कॉम. व्दितीय वर्ष

रावण

राजा राक्षसांचा

वर्णाच्या वण भेदातुन जन्म माझा झाला

आई माझी राक्षस कुळाचि।

अन बाप आर्य कुळाचा म्हणून तो देव झाला.

वेदना केल्या मी किती सहन नेमका दोष हा कोणाचा

जन्मास घालुन ज्याने स्वतःच्या मुलाचाच व्देष केला।।

आई राक्षशि म्हणून त्यांने माझाही स्विकार नाही केला,

खेळण्या बागडण्याच वय माझं

प्रतिशोध घेण्याच्या तयारितच निघुन गेलं

मी, नेमका आर्य की अनार्य या विचारान सार बालपण वाया गेलं।

आईच्या ईच्छा-आकांशा पुर्ण करण्यासाठी माझ बालपण मी तीच्या नावी केलं।।

कुळहीन असुनही ज्ञान आत्मसात करण्यात कोणतिच सोडली नाही कमी,

शास्त्र, शत्र, तंत्र, मंत्र, आरोग्य, संगित, कला, याच्या

उच्चतम ज्ञानातुन ब्रम्ह देवाचं ही मन मी जिंकलं

पहिल्याच लढाईत स्वतःच्या लंकेला मी परत मिळवल।।

सर्वांना आनंद, समाधानान जगता यावं यासाठी

राक्षस साम्राज्याच स्वप्न उराशी बाळगलं,

परम भक्त मी महादेवाच्या, महारुद्र अवताराला प्रसन्न मी केल,

त्या दिवसापासुन या दशेचं रुपांतर“रावण” म्हणुन झालं।।

महादेवाच्या कृपेनं घडविली लंका ती सोण्याची,

राजा रंक सामान मानुन दिली प्रत्येकाला घर-दार मी सोन्याची.

ब्रम्ह देवाला मी इंद्रास गुरु दक्षिणेत परत दिलं,

आहे का? कुणि असा दानशुर राजा ज्यानं,

देवांच्या राजाला दानात परत केला।।

इंद्र,शनी, यम, यांना सुदधा केलं होत मी बंदी,

सान्या त्रैलोक्यात नव्हता माझ्या रावण शक्तिशाली कुणि,

स्वप्न उराशि बाळगुण आईच्या सेवेत लागलो।।

हळूहळू तिची सारी स्वप्न पुर्ण करुन तिला करुन तिला खुष करु लागलो.

आनंदाला नजर लागली अन आई मला सोडून गेली

कृपादृष्टी तीची अचानक माझ्या वरुन दुर कशी झाली,

का? महादेव ही कोणत्या पापाची शिक्षा तु मला केली।।

बहिणिच्या आणि भावाच्या प्रतिशोधासाठी मी सितेला पडवलं

मंदोदरिच्या स्त्रि मनांन सीतेला बहीन सारखी जपली.

युध्दासाठी तयारित असलेल्या रामा सोबत मिळून

माझ्या सख्या भावानंच माझा घात केला।।

आईच्या वचनापाई मी, लंका आणि स्वतःच्या पोटचा पुत्र गमावला.

नितीमत्तेन मी युद्ध रनांगणत उतरलो, दोनदा ते तिनदा रामला अन लक्ष्मणाला
नकळत जिवनदान देऊन परत झालो।।

चुकलो ईथेच! मी त्याच्यावर दया केली

युद्ध निती विसरुन मी, त्यांना दया दाखवली.

मागचा पुढचा विचार न करता, मी माझ्याच मृत्युचं आव्हान केलं,
बिभीषणाच्या विश्वासघातामुळे राक्षसकुळ धुळिस मिळालं.

मारणं मला शक्य नव्हतं म्हणुन माझं मानसिक खच्चिकरण करण्यात आलं।।

मुलाचा मृत्यु हे कारणच माझ्या पराजयासाठी खुप मोठं ठरलं.

देवाच्या राजाला ही मी, केलं होतं बंदी, सख्खा भाऊच,

करेल असं कधिच वाटल नाही.

युद्ध भुमिवर मी, लक्ष्मणाला सुद्धा शिष्य बनवून घेतलं.

आर्यांनी शेवटी राक्षस साम्राज्याच्या राजालाच गुरु बनवल।।

पराजय माझा कधिच झाला नाही, युद्ध असो वा युक्तीवाद

माझ्या रावण श्रेष्ठ या विश्वात दुसरा कोणि जन्मलाच नाही.

असेल माझ्या बदल व्देष तुमच्या मनात पण,

सांगा आहे का कुणी माझ्या सारखा महान,

बापानं हिणवलं, आईन अर्ध्यात सोडून दिलं, भावानी घात केला,

बहिणींनी बोचलं तरी सुद्धा त्यांच्या प्रतिशोधासाठी माझा मी सर्वच गमावलं,

माझा मी सर्वच गमावलं।।

मनिष वासुदेव गजभिये

बी.कॉम. व्दितीय वर्ष

जीवन

स्वप्न, इच्छा, अपेक्षा, आकांक्षा, महत्वाकांक्षा अन्
जबाबदाऱ्या, अडचणी, अडथळे, सगळंच असणार आहे....

नेहमीच...संपनार नाहीये.....

जुळवून घेत राहायचं अन् वाट तुडवत चालत राहायचं.....

कधी फुलांची तर कधी काटयाकुटयांची....

या जीवनात.....

शितल रविंद्र कापसे

बी.कॉम— व्दितीय वर्ष

मन

योजना नसते काहीच
 लिहावं म्हणुन खास
 कविता जन्म घेत असते
 शब्दांनी घेते श्वास
 ती म्हणाली काय झालं?
 अस का लिहतोस?
 स्वतः हसतोस, नी
 दुखः इतराचे पाहतोस
 सहज सुचते ती कविता
 सहज पचते ती कविता
 वेडे वाकडे न करता
 शब्दांनी नाचते ती कविता
 मनातले शब्द असतात
 कल्पनाही असते थोडी
 अंतरीच्या जाणिवेतुन
 फुलत असते चारोळी
 कविता एकदा रागातच म्हणाली
 मी सुचत नाही का क्षणात?
 त्यावर चारोळी हसुन बोलली
 तुझा आधी मी येते ना मनात
 पानो-पानी लिहलेले
 तुझेच होते नाव
 प्रत्येक कवितेत
 तुझ्या प्रेमाचा भाव
 कालच कुणीतरी म्हणाले
 तुम्ही खुप सुंदर लिहता
 मी म्हणाली खरचं
 वाचता की वरवर पाहता?
 शब्दामध्ये मी रंग
 दडलेले पाहीले
 कागदावरती ते
 उतरुन राहीले

विचाराची गाडी

दगडात भावना नसतानाही
 त्याला देव समजून बसलो।
 स्मशानात नव्हते काही
 तेथे भुत समजून बसलो।
 कान फुंकूनी मारी मंतर
 त्याला डॉक्टर समजून बसलो।
 केस सोडून झुल बाई
 तिला देवी समजून बसलो।
 देव कोपेल का माझ्यावर? म्हणून
 भटजीच्या हातुन पुजा शांती करुन बसलो।
 त्याच्या चरणी देवून बसलो
 होते सारे काही तरीही
 देव्हान्यात आणखी मागत बसलो
 या अंधश्रध्दे मुळे असा मी फसलो
 असा मी फसलो
 शिव, शाहु, फुले, आंबेडकर यांच्या विचारांची
 गाडी सोडून
 दुसऱ्याच गाडीत बसलो.

करिना कानमुळे
 बी.कॉम. व्दितीय वर्ष

शितल रविंद्र कापसे
 बी.कॉम व्दितीय वर्ष

हाच क्षण

पाहाव तो.... ऐकाव तो.....
 समजाव तो,
 बोलाव तो हाच क्षण
 जगाव तो हाच क्षण
 काल हा गेलेला... उदया हा येणारा...
 वर्तमान हा आलेला....
 आता हा हाच क्षण
 जीवन हा हाच क्षण
 कालच्या झाडांच फळ उदयाच्या होइल बीज
 वर्तमानाचे सिंचन,
 आताच कष्ट हा हाच क्षण
 आयुष्य हा हाच क्षण
 कालची गुंतवणूक.... उदयाची पुंजी....
 वर्तमानाची बचत....
 आताची कमाई तो हाच क्षण
 अमूल्य संपत्ती तो हाच क्षण

आशिष भोयर
 बी.कॉम व्दितीय वर्ष

त्याचा अभिमान वाटेल

मृत व्यक्तीला खांदा देण्याचे काम कितीही पवित्र आणि परोपकारी असेल तरी जो मृत झाला आहे त्याला त्याचा काहिच उपयोग नसता. पण किती मृतांना खांदा दिला, यापेक्षा किती जिवंत माणसांना हात दिला यावर आपली माणुसकी ठरत असते. माणूस मृत झाला ही बातमी कळताच धावून जाणारी माणसं तो जिवंत असतांना त्याच्या पडत्या काळात का बरं धावून जात नाही?

खंर तर माणूस गेल्यानंतर धावणाऱ्या माणसांची धावपळ व्यर्थ असते. कारण तुम्ही नाही गेला तरी इतर लोक त्याला दहन दिल्याशिवाय राहणार नाहीत. पण ही व्यर्थ धावपळ करणारच खुप लोक आहेत.

खंर तर आजकालच्या या खऱ्या, दिसण्याच्या शर्यतीत, तु मोठा की मी मोठा ही क्षणभंगुर श्रीमंती दाखवण्यापायी, माणूस माणसाला व आपुलकीच्या नात्याला विसरत चाललाय.

म्हणूनच बोलतोय, जिवंतपणी जिवंत माणसासाठी जिवंत असणाऱ्या व अडचणीत सापडलेल्या एकाला तरी आयुष्यात खरा प्रामाणिक हात द्या. झालं गेलं विसरुन, तुझं माझं सोडून माणूस व्हा, मरेपर्यंत त्याचा अभिमान वाटेल.

वृषभ मोहोड
 बी.कॉम व्दितीय वर्ष

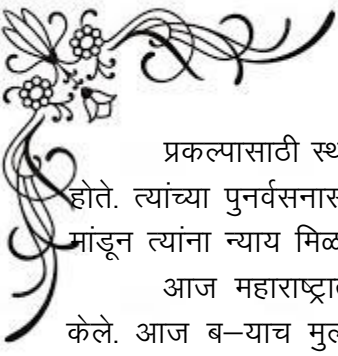
अनाथांच्या आई— सिंधुताई सपकाळ

आपल्या कार्याचा ठसा जनमानसात उमटवणाऱ्या व्यक्तीमध्ये सिंधुताई सपकाळ यांचे नाव अग्रक्रमाने आणि आदराने घेतले जाते. प्रेमाला प्रेमाला पोरके झालेल्या असंख्य निराधरांना आपल्या मायेच्या स्पर्शाने प्रेमाने आपलसं करणाऱ्या सिंधुताई सपकाळ या मातेची कहाणी कुणालाही थक्क करणारी आहे.

सिंधुताईनां लोक प्रेमाने माई म्हणतात. माई मुळच्या विदर्भातल्या, वर्धा जिल्हयातील नवरगाव ही त्यांची जन्मभूमी त्यांचे वडील अभिमान साठे गुरे वाळण्याचं काम करायचे. नवरगाव हे अतिशय मागासलेले शहरी सुविधांचा स्पर्श नसलेले कुणालाही शिक्षणाचा गंध नाही, अशा परिस्थितीत अभिमान साठे पिंपरी गावात आले, चिंधी म्हणजेच सिंधुताई ही त्यांची सर्वात मोठी मुलगी मुलीने शिकावे अशी त्यांच्या वडिलांची खूप इच्छा होती पण आईचा मात्र सक्त विरोध होता म्हणून माईना गुर राखायला पाठवत असे, इकडे माई शाळेत जाऊन बसत. माई मुळच्या बुद्धिमान पण जेमतेम मराठीच शिकता आले. अल्पवयात लग्न झाले, चिंधा साठे ची चिंधाबाई श्रीहरी सपकाळ झाली. लग्नाच्या वेळी माईचे वय होते अकरा वर्ष आणि नवऱ्याचे वय तीस वर्षे घरी प्रचंड सासुरवास आणि ढोर मेहनत करावी लागत असे. अठराव्या वर्षापर्यंत माईची तीन बाळंतपण झाली. त्या चौथ्या वेळी गर्भवती असतांना त्यांनी त्यांच्या जीवनातील पहिला संघर्ष केला.

तेव्हा गुर वळणे हा त्यांचा व्यवसाय होता. गुर ही शेकडयाने असायची त्यांचे शेण काढता कंबर मोडायचे, स्त्रिया शेण काढून अर्धमेल्या होऊन जात. पण त्या बदल त्यांना कोणतीही मजुरी मिळायची नाही, म्हणून माईनी बंड पुकारले, माई हा लढा जिंकल्या पण या लढयाची किंमत त्यांना चुकवावी लागली.

बाईच्या या धैर्यामुळे गावातील जमीनदार दमडाजी असतकर दुखावला गेला कारण जंगल खात्यातून येणारी मिळकत बंद झाली आणि गावकऱ्यांना माईचे नेतृत्व मिळाले. याचा काटा काढण्यासाठी माईच्या पोटातील मूल आपलं असल्याच खोटा प्रचार दमडाजीने सुरु केला. यामुळे श्रीहरी सपकाळ यांच्या मनात माईच्या चारित्र्या बदल संशय निर्माण झाला. त्यांनी माईना बेदम मारहाण केली आणि घराबाहेर काढले व त्यांची कन्या जन्माला आली. पतीने हाकल्यानंतर गावकऱ्यांनीही त्यांना हाकलून दिले. भारताने अर्धमेल्या झालेल्या माई माहेरी आल्या पण संख्या आईनेही पाठ फिरवली. पोट भरण्यासाठी भिक मागण्याची वेळ माईवर आली. परभणी, नांदेड, मनमाड स्टेशनवर त्या भीक मागत असत व स्टेशनवरच झोपत असत स्टेशनवरच्या उघडयावर राहणे शक्य नसल्याने माईनी स्मशान गाठले, त्या स्मशानात राहू लागल्या, पण पोटातल्या भूकचा काय? एक मृत देह आला. अंत्यसंस्कार झाले. अंत्यविधी करून लोक निघाले. एखादा पैसा हातावर पडेल म्हणून माई त्यांच्या मागे चालू लागल्या, एकाला त्यांची दया आली. त्याने त्यांना थोडे पीठ आणि पैसे दिले. माईनी मडक्यात पीठ कालवले, चितेवरच्या निखाऱ्यावर भाजले आणि कडक भाकरी केली व तशीच खाल्ली. एकदा पुण्यात रस्त्यावर माईना एक मुलगा रडत बसलेला दिसला, त्याला त्याचे नाव दिपक गायकवाड एवढेच सांगता येत होते. माई मुलाला घेऊन पोलीस स्टेशनला गेल्या व त्यांनी तक्रार नोंदवून घेतली नाही आणि हुसकून लावले. माईनी मात्र मुलाला सांभाळण्याचे ठरवले. पुढे महिन्याभरात अशीच भीक मागणारी 2-3 मुले त्यांना भेटली त्यांनाही आपल्या पदराखाली घेतले. निराश्रीतांचे जगणे कीती भयंकर असते ते त्यांनी अनुभवले होते. ते या मुलांच्या वाटयाला येऊ नये ही त्यांची इच्छा होती. निराश्रीतांच्या कल्याणासाठी माईनी त्यांच्या मुलीला ममताला दगडूशेट हलवाई मंदिर समिती सदस्य तात्यासाहेब गोडसे यांच्याकडे मुलीला सांभाळण्यास दिले आणि ममता पुण्याच्या सेवासदन मध्ये दाखल झाली. माई ममताला सहज सांभाळू शकत होत्या, पण एखादया दिवशी मुलांना उपाशी राहण्याची वेळ आली असती तर माईनी काय केले असते? ज्या मुलांना माई सांभाळणार होते ती मुलं पाणी पिऊन झोपली असती, पण ममताला पाहून माईची माया जागृत झाली असती आणि तिला गुपचूप दोन घास खाऊ घातले असते. पण माईना हा अन्याय करायचा नव्हता म्हणून माईनी मुलीला दगडूशेट गणपतीच्या पायाशी घातले. महाराष्ट्र, मध्यप्रदेशाच्या सीमेवर मेळघाट व्याघ्र

प्रकल्पासाठी स्थान निश्चिती होत होती. या प्रकल्पासाठी जंगलातील 84 गावातील आदिवासी निर्वासित होणार होते. त्यांच्या पुनर्वसनासाठी शासनाकडे कोणतीही योजना नव्हती. माईनी या आदिवासी लोकांची बाजू शासनासमोर मांडून त्यांना न्याय मिळवून दिला. माई अजून एक लढाई जिंकल्या अशा अनेक लढाया माई रोज लढतच असतात.

आज महाराष्ट्रात माईचे चार अनाथ आश्रम आहेत. काही वर्षांपूर्वी माईनी चिखलद-यात वसतीगृह सुरु केले. आज ब-याच मुली या ठिकाणी राहून शिक्षण घेत आहे. दोन दिवसाच्या मूलापसून 72 वर्षांच्या वृद्धापार्यंत सगळीच त्यांची मुले आहे लेकीच्या मुलीचे आडनाव साठे तर मुलांचा नाव सपकाळ असते. बरीचशी मूले शिकून स्वतःच्या पायावर उभी आहेत. माझी मूले डॉक्टर, वकील, शिक्षक आहेत. हे सांगतांना त्यांचा चेहरा फुलून येतो. सिंधुताईनी आपले संपूर्ण आयुष्य अनाथांसाठी समर्पित केले आहे. म्हणूनच तिला 'माई' (आई) म्हणतात. त्यांना 1050 अथान मुले दत्तक घेतली आहेत. आज त्यांच्या कुटुंबात 207 जावई आणि 36 सून आहेत 1000 पेक्षा जास्त नातवंडे आहेत. त्यांची स्वतःची मुलगी वकील आहे. सिंधुताईना एकूण 273 राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार मिळाले आहेत. ज्यात 'अहिल्याबाई होळकर' पुरस्काराचा समावेश आहे, जो महाराष्ट्र शासनाकडून महिला आणि बालकांसाठी काम करणा-या सामाजिक कार्यकर्त्यांना दिला जातो. हे पैसे त्या अनाथ आश्रमासाठी वापरते. पुणे, वर्धा, सासवड (महाराष्ट्र), येथे त्यांचे अनाथालय आहे. 2010 मध्ये सिंधुताईच्या जीवनावर आधारित "मी सिंधुताई सपका" हा मराठी चित्रपट तयार करण्यात आला. ज्याची 54 व्या लंडन चित्रपट महोत्सवासाठी निवड झाली. सिंधुताई सपकाळ यांची प्रेरक जीवन कथा नशिब आणि दृढनिश्चय याबद्दल आहे. आपल्या जीवनामध्ये अडचणी कशा निर्माण होऊ शकतात हे त्यांनी उल्लेखनीयपणे दाखवून दिले आहे.

स्वतंत्र भारतात जन्मल्यानंतरही भारतीय समाजात उपस्थित सामाजिक अत्याचारांना त्या बळी पडल्या. आपल्या जीवनाचे धडे घेत त्यांनी महाराष्ट्रात अनाथासाठी सहा अनाथ आश्रम बनवले. त्यांना अन्न, शिक्षण आणि निवारा उपलब्ध करून दिला. त्यांच्या मार्फत चालविल्या जाणाऱ्या संस्थांनी असहाय आणि बेघर महिलांना मदत केली. आपले अनाथश्रम चालविण्यासाठी सिंधुताईनी पैशासाठी कुणापूढे हात कधीच पसरवले नाहीत. त्याऐवजी त्यांनी सार्वजनिक व्यासपीठांतून प्रेरणादायी भाषणे केली आणि समाजातील वंचितांना व उपेक्षित वर्गांना मदत करण्यासाठी जनतेचा पाठिंबा मागितला.

त्यांची आनंदाची बाब म्हणजे त्यांच्या मुलांसह राहणे त्यांचे स्वप्न साकार करणे आणि त्यांना आयुष्यात स्थायिक करणे. ममताने ही एम.एस.डब्लू केले आहे. ती आता माईचे काम पाहते.

माईनी अनेक अनाथ मुलांना वाढवले, शिक्षण दिले, जगण्याची प्रेरणा दिली आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे समाजात मानाचे स्थान मिळवून दिले आहे.

देणाऱ्याने देत जावे.

घेणाऱ्याने घेत जावे..

घेता घेता,

देणाऱ्याचे हात घ्यावे.

अश्या अनाथांच्या माई म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या सिंधुताई सपकाळ यांचे दि. 4 जानेवारी 2022 रोजी पुण्यातील गॅलव्ही हॉस्पिटलमध्ये हृदयविकाराच्या झटक्याने त्यांचे निधन झाले. मृत्युच्या एका महिन्यापूर्वी त्यांचे हर्नियाचे ऑपरेशन झाले होते. त्यांना महानुभाव पंथाचा अनुग्रह होता. महानुभाव पंथाच्या नियमाप्रमाणे त्यांना भुमीडाग देण्यात आला.

पुजा फुलचंद हुमने
बी.एस.सी व्दितीय वर्ष

मी अनुभवलेला लॉकडाऊन

लॉकडाऊन' हा आधी कधीच कानी न पडलेला शब्द आज मात्र प्रत्येकाच्या परिचयाचा झाला आहे. कारण प्रत्येकानेच तो अनुभवलेला आहे. कोव्हीड 19 या विषाणूने जगभरात घातलेले थैमान, भारतात त्याचे झालेले आगमन आणि प्रसार आणि त्यावर हतबल झालेल्या मानवाच्या हाती असलेला एकमेव इलाज म्हणजे लॉकडाऊन मी माझ्या बारावीच्या परीक्षेची तयारी करत होतो. काही दिवसांनी परीक्षा सुरु होणार होती. कोरोनाच्या बातम्या टिळीवर येत होत्या, पण त्याचे गांभीर्य खरंच त्यावेळी लक्षात नाही आलं. लॉकडाऊन घोषित झाल्याने संपूर्ण राष्ट्रच थांबलं. वाहतूक, मॉल्स, सिनेमागृहे, शाळा कार्यालये आणि अत्यावश्यक सेवा वगळता इतर सर्व काही ठप्प झालं.

परीक्षेपूर्वी अल्यासाला खुप वेळ मिळेल या आनंदाने मन हरळून गेलं. पुढे तर परीक्षा रद्द केल्याने आनंदाला पारावारच उरला नाही. पण काही काळातच याचे दुष्परीणाम जाणवू लागते. सुरुवातीला सुट्टी मिळाल्याने झालेला आनंद घरात अडकून पडलेल्या कुठच्या कुठं मावळला होता. खाण्यापिण्याचे सारे नखरे पूर्णपणे बंद झाले होते, अनेक दिवस कुटुंबाशिवाय इतर कुणाशी संपर्क नसल्यामुळे फार कंटाळा आला होता. परीक्षा रद्द झाल्याने पुढच्या वर्गात प्रवेश करण्याची उत्सुकता गुणांचा अंदाज या सान्यातच आम्ही मुकलो. घरातील प्रत्येक व्यक्ती स्वतःच्या वेळापत्रकात इतकी गुंतलेली असायची की एकमेकांना देण्यासाठी कोणाकडे वेळच नसायचा, पण तिच मंडळी आज चोवीस तास एकमेकांसोबत राहत होती. त्यामुळे थोडी चिडाचिड, थोडे वाद होतच होते. कोव्हीडचा वाढता प्रसार व त्या संदर्भातील बातम्या प्रचंड माणसिक ताण निर्माण करत होत्या.

या वेळी देशभरात कोव्हीड 19 गस्त लोकांच्या सेवेसाठी हजारो वैदयकीय कर्मचारी आपल्या प्राणाची पर्वा न करता सेवा पुरवत होते. त्याक्षणी ते खरे सैनिक भासत होते. पोलिस कर्मचारी बाहेर पडू पाहणा-या जनतेला थोपवण्यासाठी रात्रदिवस कार्यरत होते. अत्यावश्यक सेवा पुरवणारे लोकंही या लढयात महत्वाची भूमिका पार पाडत होते. लॉकडाऊनचे उल्लंघन करणाऱ्या समाजकंटकांची चिड येऊ लागली होती.

लॉकडाऊनमुळे आलेल्या माणसिक अवस्थेमुळे माझी प्रचंड चिडचिड होत होती, पण शांतपणे विचार केला असता अनेक गोष्टी माझ्यासमोर उलगडत होत्या. मला जाणीव झाली. जगाच्या रहाटगाडयात आपण इतके अडकतो की, आपल्या कुटुंबापासूनच दूर राहतो. या लॉकडाऊनने खरे तर कुटुंबालाच एकत्र आणलं आहे. एकमेकांसोबत खेळण्याची, हसण्याची आणि एकमेकांच्या सहवासात राहण्याची ही एक संधी आपल्या पदरी पडली आहे. तिचा लाभ घेण्याची संधी पुन्हा मिळणार नाही, ते मला जाणवले. जगाच्या प्रवाहात आपण कित्येक अनावश्यक वस्तूंना जवळ करत आहोत याची मला प्रचीती आली. मॉल्स, सिनेमागृहे, रेल्वे गाडया बंद पडल्या तर काय होईल, या विचारांपासूनही दूर पळणा-या मानवाच्या आयुष्यात या गोष्टींनी खरंच काही फरक पडतो काय? असा प्रश्न मनात निर्माण झाला. अनावश्यक फिरणे सर्व खादय पदार्थ अनावश्यक कामे, अनावश्यक फिरणे सर्व काही क्षणार्थात थांबले आणि आयुष्य मात्र सुलभपणे सुरु आहे. याची मला जाणीव झाली. आपल्या गरजा किती कमी आहेत अन आपण त्या किती वाढवून ठेवल्या आहेत या विचाराने मी चकलोच. या लॉकडाऊनच्या काळात साहित्याचा मनसोक्त आस्वाद मी घेतला. अनेक गोष्टींवर सान्या कुटुंबासोबत चर्चा झाल्या. बाहेरच्या पिझ्झा बर्गर पेक्षा आईच्या हाताची भाकरी सर्व कुटुंबांसोबत खाण्यातील गोडवा मला कळला. मला स्वतःला जाणता आले. या काळात मी बऱ्याच वेळा आत्मसंवादही साधला. त्यामुळे मीच मला अधिक उमगत गेलो. तंत्रज्ञानाच्या जाळयातून बाहेर पडत मी कुटुंबासोबत रमलो.

अनेक टप्यांनी वाढत गेलेले हे लॉकडाऊन राष्ट्राचा आर्थिक डोलारा हादरवणारे असले तरी मानसिक पातळीवर स्वतःचा स्वतःलाच परिचय करून देणारे ठरले असे मला वाटते. या लॉकडाऊनमध्ये मी स्वतःला आणि माझ्या कुटुंबाला जाणू शकलो. देशात ठिकठिकाणी अडकलेल्या जनतेचे दुःख मला जाणता आले. निसर्ग सर्वश्रेष्ठ आहे आणि मानव त्यातील एक लहानसा घटक आहे, हे मीच नव्हे तर प्रत्येकानेच जानले. परमेश्वर माणसात वसतो हे सत्य या विषाणूशी लढणाऱ्या योद्ध्यांना पाहून पटले. त्यामुळे या योद्ध्यांविषयीचा, निसर्गविषयीचा अत्यावश्यक सेवा पुरवणाऱ्या विषयीचा आदर मनात आणखी वाढला, त्यामुळे हे लॉकडाऊन बरेच काही नेणारे असले तरी खुप काही देऊन ही गेले आहे असे मला वाटते.

गजानन लोणारे

बी.एस.सी. व्दितीय वर्ष

वेळ.....

आपल्या आयुष्यात सर्वात मौल्यवान गोष्ट कोणती आहे?

कोणी म्हणेल पैसा, कोणी म्हणेल यश, कोणासाठी आत्मसन्मान मोठा असेल तर कोणासाठी नाती. पण खुब कमी लोक आहेत या जगात जे वेळेचे महत्व जाणतात. खुप कमी लोक आहेत जे वेळेचे महत्व जाणून वेळेचा सदुपयोग करतात. खरतर वेळेएवढी मौल्यवान गोष्ट या जगात कोणतीच नाही. जीवनात तीन गोष्टी कधीच परत येत नाही.

1. वेळ
2. मनुष्य
3. तोंडातुन गेलेले शब्द

प्रत्येकाने वेळेचे महत्व जाणून त्याचा योग्य प्रकारे वापर केला पाहीजे कारण सर्वांनाच माहीत आहे की, एकदा गेलेली वेळ परत येत नाही.

वेळ ही सर्वात अनिश्चित गोष्ट आहे. पुढच्या क्षणाला कोणा सोबत काय होईल हे कोणताही मोठा ज्योतिषी किंवा कोणताही प्रसिद्ध शास्त्रज्ञ अचूकपणे सांगू शकत नाही त्यामुळे आपल्या हातात असलेला प्रत्येक क्षण भरभरून जगता आला पाहीजे भविष्याची चिंता न करता भविष्यासाठी योग्य उपाययोजना केल्या पाहीजे. भुतकाळातील चुकांवर पस्तावण्याऐवजी त्यापासून शिकले पाहिजे आणि त्या चुका पुन्हा करू नये. वर्तमानातील प्रत्येक क्षण आनंदाने जगला पाहिजे. भविष्यात हव्या असलेल्या भौतिक सुखाच्या मागे धावण्याऐवजी आज आपल्याकडे जे आहे त्याचा उपभोग घेता आलं पाहिजे. विचार करा की, आज आपल्याकडे जे आहे त्याचा सांभाळून वापर करायला पाहिजे. तुम्ही ही वेळ काम करण्यासाठी वापर करा किंवा आपल्या परिवारासोबत घालवा पण प्रत्येक क्षण अस जगा की आपल्याला कधीही पश्चाताप होणार नाही.

वेळ ही फार मूल्यवान गोष्ट आहे. अनेक गोष्टी विकत मिळतात, पण वेळ विकत मिळत नाही. आपण पैसे साठवल्यावर आपल्याकडे खुप पैसे जमतात. मग आपण त्यांचा योग्य उपयोग करतो. अशा प्रकारे, वेळ साठवून ठेवता येत नाही म्हणून वेळेचा उपयोग केलं पाहिजे.

वेळ हा फुकट आहे, पण अमुल्य आहे

तो विकत घेता येत नाही, पण मिळवता येते.

तो जपून ठेवता येत नाही, पण घालवता येते.

साठवता येत नाही, पण जगता येते.

एकदा जर गमवला तर पुन्हा मिळवता येत नाही.

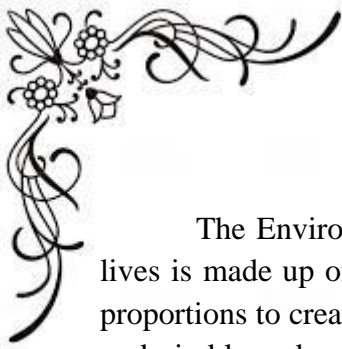
म्हणून प्रत्येक क्षण जगा.

आनंदी असा, आनंदाने जगा.

गणेश बोकडे

बी.कॉम. व्दितीय वर्ष

ENVIRONMENT

The Environment is the surrounding of an organism. The Environment in which an organism lives is made up of various components like air, water, land, etc. these component are found in fixed proportions to create a harmonious balance in the Environment for the organism to live in, Any kind of undesirable and unwanted change in the proportions of these components can be termed as pollution. This issue is increasing with every passing year. It is an issue that creates economic physical and social troubles. The Environmental problem that is worsening with each day need to be addressed so that its harmful effects on humans as well as the planet can be discarded.

Causes of Environmental pollution

With the rise of the industries and the migration of people from villages to cities in search of employment there has been a regular increase in the problem of proper housing and unhygienic living conditions. These reasons have given rise to factors that cause pollution.

Environmental pollution is of five basic types namely. Air, water, soil and Noise, pollution.

Air Pollution

Air pollution is a major issue in today's world. The smoke pouring out of factory chimneys and automobiles pollute the air that we breathe in gases like carbon dioxide, carbon monoxide and sulphur dioxide are emitted with this smoke which mixes with air and causes great harm to the human body. Flora and Fauna. The dry farm waste dry grass, leaves and coal used as domestic fuels in our villages also produce harmful gases. Acid rain occurs due to an excess of sulphur dioxide in the air.

The main sources of **Air pollution** are as follows

- Automobile pollution
- Industrial Air pollution
- Burning garbage
- Brick kilns
- Indoor Air pollution
- Decomposed animals and plants
- Radioactive elements

Water Pollution

Water pollution is one of the most serious Environmental issues. The waste products from the growing industries and sewage water are not treated properly before disposing of the waste water into the rivers and other water bodies. Thus leading to water pollution. Agricultural processes with excess fertilizers and pesticides also pollute the water bodies.

The main sources of water pollution are as follows

- Marine commerce
- Industrial effluents joining seas and oceans
- Dumping of radioactive substance in water
- Sewage is disposed of into the sea by rivers
- Off shore oil rigs

- Recreational activities
- Agricultural pollutants are disposed of into the water bodies

Soil or land pollution

Soil pollution or land pollution results from the deposition of solid waste accumulation of biodegradable material, deposition of chemicals with poisonous chemical composition, etc on the open land. Waste material such as plastic polythene and bottles causes land pollution and render the soil infertile. Moreover the dumping of dead bodies of animals adds to this issue, soil pollution causes several diseases in man animals like Cholera Dysentery, Typhoid, etc.

The main causes of soil pollution are as follows

- Industrial waste
- Urban commercial and domestic waste
- Chemical fertilizers
- Biomedical waste
- Pesticides

Noise Pollution

With an increasing population, urbanization, and industrialization, noise pollution is becoming a serious form of pollution affecting human life, health and comfort in daily life horns of vehicles, loud speakers, music systems and industrial activities can tribute to noise pollution.

The main sources of noise pollution as follows

- The machines in the factories and industries and industries produce whistling sounds, crushing noise and thundering sounds.
- Loudspeakers, horns of vehicles.
- Blasting of rocks and earth, drilling tube wells, ventilation fans, and heavy earth moving machinery at construction sites.

How Pollution Harms Health and Environment

The lives of people and the creatures are affected by Environment pollution both directly and indirectly for centuries.

ROHIT PANDURANG MOHDARKAR

B.Sc. II

INTERNATIONAL YOGA DAY

The Indian Prime Minister Narendra Modi in his UN address in 2014, suggested an annual day of Yoga on June 21, as it is the longest day of the year in the Northern Hemisphere and shares a special significance in many parts of the world. Following the initial proposal the UN adopted the draft resolution entitled “Day of Yoga” on 2014 the consultation were convened by the delegation of India. In 2015 Reserve Bank of India issued a 10 rupees commemorative coin to mark the International Day of Yoga. In April 2017, UN postal Administration (UNPA) issued 10 stamps on Asanas on a single sheet to mark International Day of Yoga.

On 11 December 2014, India’s permanent Representative Ashok Mukherji introduces draft resolution in the United Nations General Assembly. The draft text received broad support from 177 member states who sponsored the text which was adopted without a vote this initiative found support from many global leaders. A total of 177 nations co-sponsored the resolution, which is the highest number of co-sponsors ever for any UNGA resolution of such nature.

When proposing 21 June as the date, Modi said that the date was the longest day of the year in the northern hemisphere (shortest in the southern hemisphere), having special significance in many parts of the world. In Indian calendars, the summer solstice marks the transition to Dakshinayana. The second full moon after summer solstice is known as Guru Purnima. In Hindu mythology Shiva, the first Yogi (Adi yogi) is said to have begun imparting the knowledge of Yoga to the rest of mankind on this day and become the first guru (Adi Guru).

Following the adoption of the UN resolution several leaders of the spiritual movement in India voiced their support for the initiative the founder of Isha Foundation, sadhguru, stated. “This could be a kind of foundation stone to make scientific approach to the inner well being of the human being, a worldwide thing ..... It’s a tremendous step for the world”. The founder of Art of living, Ravi Shankar, lauded the efforts of Modi, saying “It is very difficult for any philosophy, religion or culture to survive without state patronage Yoga has existed so for almost like an orphan. Now official recognition by UN would further spread the benefit of Yoga to the entire world”.

Prafull Borkar

B.Sc. II

KARGIL WAR REAL HERO (STORY OF Manoj Pandey)

Captain Manoj Kumar Pandey was born on 25 June 1975 in Rudha Village in the Sitapur District of Uttar Pradesh. He was born to Gopichand Pandey, a small town businessman living in Lucknow and Mohini . He was eldest in his family. He was Educated at Uttar Pradesh Sainik School Lucknow Rani Laxmi Bai memorial senior secondary School, He had a keen interest in sports with boxing and body building in particular. He was adjudged the best cadet of junior division NCC of Uttar Pradesh directorate in 1990.

Prior to his selection, during his Services Selection Board (SSB) interview, the interviewer asked him, “Why do you want to join the army”. He immediately replied, “I want to win the Param Veer Chakra”. Captain Manoj Kumar Pandey did win the country’s highest gallantry honour but posthumously.

He graduated from the National Defence Academy in 90th course and belonged to mica squadron. Pandey was commissioned a lieutenant in the 1st battalion, 11 gorkha, Rifles on 7 June 1997.

In early May, the intrusion in the Kargil Sector was reported, the 1/11 gorkha rifles battalion had finished a one-and-a-half year tenure in the Siachen glacier and was on the move to its peace time location in Pune. The battalion was asked to move to the Batasik Sector in Kargil it was among the first units to be inducted into this sector the unit, commanded by colonel Lalit Rai, was assigned responsibility of the Jubar, Kukarthaam and Khalubar areas and their battalion head quarters was in Yeldor.

Pandey, as part of the battalion, was involved in a series of boldly led attacks. He also took part in a series of actions which led to the capture of Jubar Top.

In early July, ‘B’ company of 1/11 GR was assigned the task to capture Khalubar Top. Pandey was commanding a platoon in this company quickly sizing up the situation, the young officer led his platoon along a narrow, treacherous ridge that led to the enemy position. While still short of the objective, the enemy fired upon the Indian soldiers effectively stalling the Indian attack. Displaying great courage, he surged ahead of his troops and charged at the enemy with a full throated battle was through a hail of bullets. Fearlessly assaulting the first enemy position, he killed two enemy personnel and destroyed the second position by killing two more.

Although wounded in the shoulder and leg, he pressed on his solitary charge with grim determination, until he closed in on the first bunker. The two armies engaged in a ferocious, hand-to-hand combat. The troops charged at the enemy and fell upon them. Undaunted and without caring for his grievous injuries, he continued to lead the assault on the fourth position urging his men and destroyed the same with a grenade even as he got a fatal burst on his forehead, he collapsed at the final bunker and succumbed to his injuries.

Entry in Pandey’s personal diary

- “Some goals are so worthy, it’s glorious even to fail”.
- “If death strikes before I prove my blood, I promise (swear), I will kill death”.

Pranali D. Hatwar

B.Sc. II

Nightingale of India

Lata Mangeshkar has an illustrious career in various roles, better than others. A God-gifted voice led her to become the most successful and celebrated female playback singer from the 1940s till 1980s. Starting from Vaijayantimala till Preity Zinta. She has lent her voice to all leading ladies of Bollywood. Her songs had touched the hearts of millions throughout the years and across borders. She also did some acting at the starts of her career. Her attempts as a music director were not as successful as her singing career.

Lata Mangeshkar also assumed the role of Music Director for several Marathi films, first of which was “Ram Ram Pavhane” in 1955, Her other projects were “Maratha Tituka Milvava” (1963), “Mohityanchi Manjula” (1963), “Sadhi Manase” (1965) and “Tambadi Mati” (1969). She won Maharashtra State Government’s the Best Music Director Award for the film “Sadhi Manase” for the song “Airanichya Deva” receiving the best song award.

Lata Mangeshkar made four films- Vaadal, a Marathi language film in 1953, *Jhaanjhar* with C. Ramchandra as Co-producer in 1953, *Kanchan* in 1955 and *Lekin....*, the directional venture of lyricist Gulzar in 1990. She released a Devotional Album along with younger sister Usha Mangeshkar.

Lataji has to go through her share of Controversies as well, her relationship with S.D. Burman soured as the two had an altercation and the duo did not work between 1958 and 1962. She also had a difference of opinion with Mohammed Rafi over the issue of royalty. She also had a difference of opinion with Mohammed Rafi. She was constantly pitted against her own sister, Asha Bhosale for the number one spot. There was a controversy over the Record in 1974, where Lataji was named as the most recorded artist in history as she has recorded “not less than 25,000 Solo, Duet and Chorus Backed Songs in 20 Indian languages” between 1948 and 1974, Mohammed Rafi contested the statistics, and after 1991 the record was discontinued from the Guinness Book of Record.

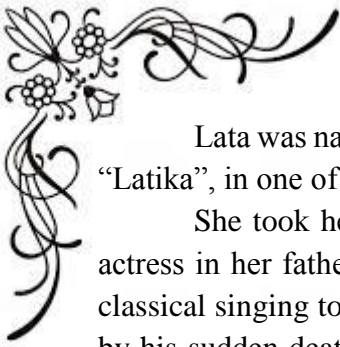
The book entitled “Lata Mangeshkar: A Musical Journey” contains little known facts intertwined with the story of her life in music, struggle, success and her reign as the Queen of Hindi music from the 1940s to the present day.

On November 11, 2009 Lata Mangeshkar was admitted to the Breach Candy Hospital, in South Mumbai after she complained of difficulty in breathing, According to latest reports, while she was recovering gradually, her condition remained critical. Lata Mangeshkar was a magnificent singer. She passed away on February 6, 2022. After 28 days of treatment for Covid-19 at Breach Candy Hospital in Mumbai. At that time her age was 92 years.

Lata Mangeshkar was a singer gifted with highly melodious voice of a nightingale and the talent of creating various tunes with her sweet voice.

Lata Mangeshkar was born on September 28, 1929. She was the eldest child of the family. Her father Dinanath Mangeshkar was running a drama troupe. He was a classical singer and theater actor. Her mother shevanti who was from Thalner, Maharashtra, was Dinanath’s second wife. The family’s last name used to be Hardikar; Dinanath changed into Mhageshkar in order to identify his family with his native town, Mangeshi, in Gao.

Lata was named “Hema” at her birth. Her parents later renamed her Lata after a female character, “Latika”, in one of her father’s plays, Bhaow Bandhan.

She took her first music lesson from her father. At the age of five, she started to work as an actress in her father’s musical plays [Sangeetnaatak in Marathi]. Her father also imparted training of classical singing to Lata. Unfortunately her father died, leaving the entire family bereaves and stunned by his sudden death. Now the entire responsibility of the family was on Lata Mangeshkar who was merely thirteen years old at that time.

In the year 1948, Lata Mangeshkar sang her first song for the Hindi film “Majboor” and was received tremendous admiration for it and thereafter there was a queue of film producers awaiting to sing her for their films. LataMangeshkar had sung many songs for Hindi-Films and attained popularity not only in Indian but around the World.

She was honoured with Dada SahebPhalke award for her extraordinary contribution to the Film Industry. In the year 2001 she received the prestigious Bharat Ratna Award.

She was the First Indian who performed at Royal Albert Hall in Landon in the year 1974. She also acted in Eight Movies from 1942 to 1948 which never was her forte. She always kept music above all other interests. It’s said that when Lata sang the song “ae mere watanke logon” She moved the first Indian Prime-Minister Pandit Jawaharlal Neharu to tears.

‘The Nighingale’ Lata was featured in the Guinness Book of world records for having recorded the maximum number of songs. She represented an entire era, a movement and a lasting phase in Indian music. Her voice has such a great power that it has transcended all barriers of language caste, creed, culture, boundaries, region and religion. To millions, it is an amalgamation of melody sweetness and harmony.

DhanshreeTaskar

B.Sc.II

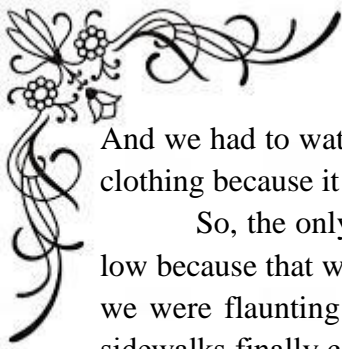
Shatter the Silence Stop the Violence

From the age of 12 we were told that if boys pulled our hairs or poked us with pencils, it meant they liked us, but we didn’t like it that much.

We were 13 years old when we would walk down the street & had men look from our feet to our face & we’d listen as they completely replaced our identity from human to object. As they said cringe worthy things to us. We wanted to run, we were frozen in place, but continued walking fast paced turning on whatever side walk was closest just to get away even if it didn’t lead us in the way that we were originally going because Mom always said, if you see a strange man following you, you go to the other side of the street & remember if they ever grab you, Scream.

And this is something we had to learn at the age of 13 because we were just young friends, we were spanked by the boys at our school, but it was cool because it just meant we had nice bodies & they rated our bodies on a scale from on to 10. And if you were a ten, you would learn to spend your hearing whistles, purring, and “Damn Girl”. Because if you were a damn girl then that meant you weren’t a damn girl at all. You were just a toy labeled ‘Do whatever you want to me’ even though I don’t agree.

And we had to watch, what we were because if too much shoulder was showing we had to change our clothing because it distracted the boys from their learning.

So, the only thing we were learning were tips & ticks tie up our shirt so that it didn't hang too low because that would show the guys that we want it because wearing shorts and tank tops meant that we were flaunting it so, when we were 16, we screamed because the men that followed us on the sidewalks finally caught up to us, We quietly said, please don't touch us there. We know we're asking for it by wearing these heels, but we just feel so uncomfortable, so stop.

But that meant go, we said no, but that meant yes, so they grabbed us & unzipped our dress. They threw us down where our dignity sank lower than the ground. They hovered over us & we pleaded for them to stop. They got on top & you don't need to know the rest, Because we're some of the 68% of victims that will never tell a soul. So we'll just grab our dresses & go home, take a few showers & try to get some sleep.

In the morning, we will pick out the outfit that is most discreet because we want to make sure that no other man from the street thinks we look sweet enough to want a taste.

We want to make sure we are as covered as possible as that our identities are not replaced with walking candy & we still sit at the back of the class where nobody will ask how our weekend was because if they ask, we might just burst into tears and we will live in fear, We will run home so that we will never see the same men again that wait for us to be alone We went from little boys poking us to men provoking us. We went from little boys pulling our ponytails to watching the trail of tears fall down our pillow every night because we knew once we fell asleep, we would see the men in our dreams no, sorry, nightmares. That caught up to us on the sidewalk that night & left us base. We went from playing with our boys to being toys ourselves.

So Boys will be Boys & as Women will never tell.

Ku. Jaya K. Shaikh
B.Sc. II

Can Money Buy Happiness

Money is one of the most important thing of our life. It we have money we can fulfill our most of the diseases. Our dreams and spend our life very happily, It is commonly said that money can buy happiness and it is also, true, like if we have money or we are rich only then. We can help someone who is in need and by happing others we can get a peace of mind or we can feel the real happiness of life. In the other sense it is said that money cannot buy happiness and it is also true like if we have money then we cannot buy a true friend or true love. We can buy only tangible things from money. We always see our relationships affected due to money . Thus we can simply say that money can buy many things but never everything and also, if we utilize our money in proper way then we can get happiness from money.

Mr. Gajanan Lonare
B.Sc.II

Covid-19 : Vaccination

This essay is about the vaccination for Covid-19 and its importance for welfare of the society.

The human body has a natural defensive mechanism that helps. It deals with multiple infections and diseases. The white blood cells skin, tears, mucus, wax and cilia are among the natural defense mechanism responsible for immunity against multiple infections and diseases, However, some diseases and infections can overwhelm the immune system. When this happens , it can cause serious illness. The microbes most likely to cause problems are the ones, the body doesn't recognize. Vaccination how to recognize and climate an organism.

Vaccination is the process in which vaccine is given to improve a specific diseases. Vaccination are available for diseases like tetanus, diphtheria, whooping cough, polio, chicken pox etc. the microbe injected into the body through vaccinations is a dead or a weak microbe and hence, does not affect the body.

Therefore the immune system is able to manage. But at the same time the immune system also recognizes the microbe and the ways to fight it back. When the same microbe comes to affect the body next time then the immune system recognize it and fights back there by prevents us from getting sick.

Vaccinations is considered as one of the greatest contribution to the public health. An example of this lies in the eradication of small pox. Some diseases like plague that one injured and killed millions of people have been eliminated by the process of vaccination. Vaccinations are considered to be safe and protective. It is offered to the people after a standard tests and careful observations of scientists and doctors. Vaccinations is required and vaccines are recommended for infants. Children, teenagers and adults, There are proper schedules made for vaccinations according to the age.

Thus, the term vaccination means increasing the immunity towards the diseases. The vaccine contains the dead or weak microorganisms. It is necessary that most people get vaccinated as soon as possible.

When the vaccination is increased, the spread of the disease is minimized.

Vaccines is medicines that protects our body from any infections. Viruses help us fight serious illness. by applying it, the immunity of our body increases. By applying the vaccine. it strengthens our immune system and makes antibodies in our body which help our body to fight against external diseases.

Vaccines produce antibodies in our body. By applying it, the immunity of our body. Increase the Corona vaccine is the best example of this. Today the whole world troubled by the Corona virus. Our scientists of the world are doing research on this. According to doctors, the vaccine that is available now, should be applied by everyone.

Ku. Sayli Naxine

Class: B.Sc 2nd

क्षणचित्रे

महाविद्यालय परिसरात वृक्षारोपण करतांना
प्राचार्य डॉ. जोबी जॉर्ज

आंतरराष्ट्रीय एड्स दिनानिमित्त
१ डिसेंबर रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना अंतर्गत
रॅलीचे आयोजन

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची रामटेक,
खिंडसी येथे शैक्षणिक सहल

महाविद्यालयात राष्ट्रीय मतदार
दिवस कार्यक्रमाचे आयोजन

क्षणचित्रे

